

Kritiek op laksheid EU over Israël

Door onze correspondent

GUUS VALK

JERUZALEM, 10 DEC. Een groep van 26 voormalige Europese leiders dringt in een brief aan de Europese Unie en de leiders van de Europese lidstaten aan op strengere sancties tegen Israël. Volgens de groep zijn hardere diplomatieke en economische maatregelen tegen Israël de enige manier om een oplossing in het Midden-Oostenconflict te bereiken.

De conceptbrief, die maandag verstuurd zal worden, is ondertekend door onder meer de voormalige EU-buitenlandvertegenwoordiger en NAVO-secretaris-generaal Solana, de Duitse ex-president Von Weizsäcker, zijn Ierse collega Robinson, de voormalige Italiaanse premier Prodi en zijn Franse collega Jospin. Namens Nederland hebben onder meer oud-premier Dries van Agt en Hans van den Broek, oud-minister van Buitenlandse Zaken, getekend.

De brief is opmerkelijk scherp en toon en komt op een diplomatiek cruciaal moment. Deze week is het door de VS geïnitieerde vredesproces tussen Israël en de Palestijnse Autoriteit op dood spoor beland. De VS trokken een aanbod in om een tijdelijke bouwstop voor nederzettingen in bezet gebied te belonen met diplomatieke en militaire voordelen. Israël en de VS konden het niet eens worden over de voorwaarden. De Palestijnse Autoriteit van president Mahmoud Abbas had een stop geëist om verder te gaan met het vredesoverleg.

Van den Broek (CDA) vindt het nu tijd dat de EU het voortouw neemt. „De voorwaarden waaronder vrede tussen Israël en de Palestij-

nen mogelijk is, zijn in de internationale gemeenschap al decennia bekend. We moeten die uitgangspunten veel duidelijker onder de aandacht van Israël brengen, want het zicht op een Palestijnse staat, en daarmee een oplossing, verdwijnt. De VS, hoofdrolspeler in de bemiddeling, is het niet gelukt.”

De EU heeft zich volgens Van den Broek tot nu toe te terughoudend opgesteld. „Terwijl wij na de VS de belangrijkste handelspartner zijn

Citaten uit de open brief:

„Het is overduidelijk dat zonder snelle en dramatische stappen [...] een tweestatenoplossing, de enige beschikbare kans voor een vreedzame oplossing van dit conflict, steeds lastiger te bereiken is.

„De EU zegt al decennia dat de nederzettingen in bezet Palestijns gebied illegaal zijn, maar Israël gaat door met bouwen.

„De EU moet duidelijk maken dat een Palestijnse staat soevereine controle moet uitoefenen op een gebied dat voor 100 procent overeenkomt met het gebied dat bezet is in 1967. Dit is inclusief de [Palestijnse, red.] hoofdstad, Oost-Jeruzalem.

„De EU moet absoluut duidelijk maken dat geen sprake kan zijn van opwaardering van het Associatieverdrag tussen de EU en Israël, of andere bilaterale verdragen, zolang [de bouw in] nederzettingen niet wordt bevroren.

en een belangrijke bondgenoot van Israël. De VS zijn door de afwachende Europese houding ook niet geholpen. Als de EU harder aandringt op de noodzakelijke stappen die Israël moet nemen, dan geven wij de Amerikanen moed om Israël aan het internationaal recht te houden.” Van den Broek erkent dat de EU in Israël een bescheiden rol speelt. „Dat is nooit anders geweest. Ik had als voorzitter van de EU in 1991 een gesprek met toenmalig premier Yitzhak Shamir. Hij omhelsde me na afloop en zei: ik waardeer u als Nederlander, als Europeaan bent u waardeloos. Europa moet echt eens laten zien dat Israëls politiek niet altijd zonder consequenties blijft.”

In de brief kritiseren de Europese oud-leiders de in hun ogen lakse houding van de EU. Volgens de auteurs kan de EU druk uitoefenen door bijvoorbeeld voor Israël gunstige handelsvoordelen te bevriezen zolang de nederzettingenpolitiek doorgaat.

De Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Uri Rosenthal (VVD) zei onlangs in een interview dat hij „geen eigen initiatieven” gaat ondernemen in het Midden-Oosten, en ook niet wil dat de EU dat gaat doen. In een ander interview zei Rosenthal verder: „We moeten afstand nemen van Israël-bashing.”

Vanmiddag zei de minister in een reactie op de brief desgevraagd: „Het laatste dat moet gebeuren is dat de Europese Unie de Verenigde Staten voor de voeten gaat lopen”. Alle activiteiten van de EU moeten volgens Rosenthal „dienstbaar zijn aan de inspanningen van de Verenigde Staten en deze versterken.”